

Seminarium „Problem opodatkowania bezpłatnych porad prawnych – próba uregulowania”

Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, 20 czerwca 2013 r.

20 czerwca 2013 r. w siedzibie Instytutu Spraw Publicznych w Warszawie odbyło się seminarium eksperckie poświęcone najnowszej propozycji rozwiązania problemu opodatkowania bezpłatnej pomocy prawnej, zawartej w Założeniach do projektu ustawy o ułatwieniu warunków wykonywania działalności gospodarczej. Gościem spotkania był pan minister Mariusz Haładyj, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Gospodarki.

W toku dyskusji zgłoszono następujące uwagi do projektu, przekazane następnie na piśmie do Ministerstwa Gospodarki:

Mec. Maciej Bobrowicz, Krajowa Rada Radców Prawnych

Proponowane w projekcie założenia rozwiązania jest efektem wielomiesięcznych starań i negocjacji, nie należy więc zbyt pochopnie poddawać go krytyce.

Mec. Dorota Szubielska, Chadbourne & Parke

1. Proponowana koncepcja zasługuje na uwagę, ale ma poważne słabości.
2. W ramach projektu założeń planuje się zwolnić z opodatkowania jedynie usługi prawne świadczone na rzecz osób niezamożnych i zarazem korzystających z pomocy społecznej. W ten sposób wyklucza się możliwość zwolnienia z podatku poradnictwa prawnego na rzecz osób, które mogą najbardziej potrzebować wsparcia – a więc tych, które dopiero starają się o pomoc społeczną.
3. Trzeba precyzyjnie określić, co rozumiemy przez objęcie pomocą społeczną – jest ona bowiem udzielana w bardzo różnych formach. Osoba korzystająca z nieodpłatnych usług prawnych sama może mieć problem z określeniem, z jakiego rodzaju pomocy korzysta.
4. Trzeba zadbać o odpowiednie rozszerzenie definicji pomocy społecznej zawartej w Ustawie o pomocy społecznej, tak aby obejmowała także pomoc świadczoną przez organizacje społeczne, w tym zawodowe.
5. Istnieje przede wszystkim potrzeba wydania przez Ministerstwo Finansów interpretacji ogólnej, która uściśliłaby, jakiego rodzaju usługi prawnicze *pro bono* są objęte VAT-em, a jakie nie. Dopiero później można rozważać, co powinno być z VAT-u zwolnione.

6. Dyskutując nad tym rozwiązaniem trzeba dbać o to, by precyzyjnie posługiwać się pojęciami z zakresu prawa podatkowego (np. rozróżnienie pomiędzy zwolnieniem a wyłączeniem).
7. W kwestii wzoru oświadczenia warto odwołać się do istniejących wzorów dokumentów, np. w sprawie zwolnienia z kosztów sądowych lub udzielenia pomocy przez adwokata/radcę prawnego.

Tomasz Bujak, Stowarzyszenie Doradców Prawnych

1. Grupa osób, dla których proponowane rozwiązanie miałyby jakieś znaczenie, jest znikoma. Już w tej chwili istnieją rozwiązania, które można zastosować – pozostaje problem ich interpretacji.
2. Kryterium korzystania z pomocy społecznej nie wydaje się adekwatne, skoro i tak beneficjenci bezpłatnej pomocy prawnej mają składać oświadczenia.
3. Mimo wspomnianych słabości należy poprzeć inicjatywę rozwiązania tego problemu podjętą przez Ministerstwo Gospodarki.

Mec. Andrzej Siemiński, Naczelna Rada Adwokacka

1. Inicjatywa Ministerstwa Gospodarki jest godna pochwały, ale są wątpliwości co do tego, czy rozwiąże ona istniejący problem.
2. Należy przede wszystkim skoncentrować się na tym, jak pomóc osobom najbardziej potrzebującym przedsądowej pomocy prawnej.
3. Formuła oświadczeń może się nie sprawdzić w przypadku proponowanego projektu.
4. Uregulowane problemu opodatkowania bezpłatnych usług prawnych powinny odbywać się poprzez zmianę ustawy podatkowej.

Mec. Robert Krasnodębski, Weil, Gotshal & Manges

1. Należy zadbać o odpowiednio precyzyjne określenie wzajemnych relacji między nowymi regulacjami a przepisami już istniejącymi. Wprowadzenie dodatkowego przepisu dotyczącego zwolnienia z opodatkowania bezpłatnych usług prawnych może potencjalnie rodzić zamęt interpretacyjny i nowe pole do interpretacji niekorzystnych dla osób korzystających ze zwolnienia z opodatkowania.
2. Popieram pomysł wprowadzenia oświadczeń, jednak założenie braku odpowiedzialności podmiotu dostarczającego usługi może się okazać zbyt optymistyczne. Przykład oleju

napędowego, na którym wzorowało się Ministerstwo Gospodarki, pokazuje, że w praktyce sprzedający nie zawsze są zwalniani z odpowiedzialności.

3. Trzeba dobrze przemyśleć kwestie przechowywania oświadczeń i odpowiedzialności za to, terminów, ewidencji.
4. Warto zastanowić się, jak zostanie uregulowana sprawa pomocy prawnej dla podmiotów typu fundacje, stowarzyszenia itp.

Mec. Magdalena Fertak, Naczelna Rada Adwokacka

1. Wyrażam uznanie, że taka propozycja się pojawiła.
2. Warto rozważyć poszerzenia katalogu zakresu podmiotowego regulacji poprzez zastąpienie wyrażenia „objętych pomocą społeczną” słowem „uprawnionych do pomocy społecznej”. Osoby korzystające już z pomocy społecznej to często te bardziej zaradne jednostki.
3. Jeśli chodzi o oświadczenia, można się inspirować wzorem oświadczenia, które składają osoby ubiegające się o pomoc z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem. Trzeba tutaj zarazem pamiętać o problemie ochrony danych osobowych, a także tajemnicy zawodowej.

Fili Czernicki, Fundacja Uniwersyteckich Poradni Prawnych

1. FUPP wraz z zespołem ekspertów z zakresu prawa podatkowego w przeszłości podjęła inicjatywę rozwiązania kwestii opodatkowania nieodpłatnych usług prawnych. Mimo uzyskania pozytywnych opinii projekt nie został zaakceptowany przez Radę Ministrów na skutek negatywnej oceny Ministerstwa Finansów.
2. Popieram wszelkie inicjatywy, które choć w minimalnym stopniu przyczynią się do poszerzenia zakresu wyłączenia z opodatkowania, o ile nie będą się wiązały z dodatkowym ryzykiem.
3. Należy zadbać o skuteczne wyłączenie odpowiedzialności udzielającego nieodpłatnych porad prawnych.
4. Trzeba szukać możliwości poszerzenia katalogu osób mogących korzystać z tego typu pomocy – chociażby o osoby, które można uznać za niezamożne w szerokim tego słowa znaczeniu (które np. korzystają z rent lub są emerytami).
5. Jestem zwolennikiem wprowadzenia oświadczeń – taki system działa w sieci poradni prawnych i sprawdza się.

Wojciech Starzyński, Fundacja „Rodzice Szkole”

Należy rozważyć możliwość objęcia wyłączeniem z opodatkowania także pomocy prawnej na rzecz innych podmiotów – np. rad rodziców, stowarzyszeń itp.

Mec. Maciej Kulawik, Allen & Overy

Zachodzą wątpliwości, czy prawnicy prowadzący działalność gospodarczą w świetle proponowanych przepisów nie będą mieli problemu z rozliczaniem się ze świadczonych usług z fiskusem.